
ESTRATÈGIA

CATALUNYA EXTERIOR

2023-2026

Desembre 2023

exteriors.gencat.cat

ESTRATÈGIA CATALUNYA EXTERIOR 2023-2026

El Govern de Catalunya presenta, el 18 de desembre, al Palau de la Generalitat, **l'Estratègia Catalunya Exterior 2023-2026.**

És la primera vegada que l'executiu català impulsa una estratègia específica per als cinc cents mil catalans que viuen fora de Catalunya.

Aquesta estratègia té l'objectiu de **determinar les polítiques i les accions concretes destinades a la diàspora catalana d'arreu del món** i integra, també, un **Pla de retorn per als catalans que viuen a l'exterior i que volen o es plantegen tornar a Catalunya.** Es tracta d'una iniciativa ambiciosa que agrupa accions de diversos departaments de la Generalitat per donar resposta als catalans que tenen intenció de tornar al país. Els serveis d'aquest Pla es començaran a activar el 2024.

L'estratègia es presenta amb motiu de la **reunió anual que celebra el Consell de la Catalunya exterior**, l'òrgan de consulta i participació institucional i civil dels catalans residents a l'estranger. El president de la Generalitat, **Pere Aragonès Garcia**, obrirà l'acte en tant que president del Consell. L'acompanyaran la consellera d'Acció Exterior i Unió Europea i vicepresidenta d'aquest òrgan, **Meritxell Serret i Aleu**, i el director general de l'Acció Exterior, **Rafel Caballeria Perramon.**

La cita també comptarà amb l'assistència de membres de diversos **departaments de la Generalitat**, com el Departament d'Igualtat i Feminismes, el Departament de Cultura, el Departament de Salut, el Departament d'Empresa i Treball i el Departament d'Educació, així com els representants de la comunitat catalana d'Europa, d'Amèrica del Sud, d'Amèrica Central i Nord-Amèrica, la Federació Internacional d'Entitats Catalanes i entitats municipalistes, entre d'altres.

Amb aquesta estratègia, el Govern aposta per una comunitat catalana a l'exterior integrada en la societat catalana que faci present les seves necessitats i aportacions i que, alhora, dinamitzi la ciutadania i les entitats de l'exterior com a agents amb incidència social i cultural en els seus països d'establiment.

Les línies de treball en l'àmbit de la Catalunya Exterior pel 2024 estaran determinades per la voluntat d'impulsar accions i programes que despleguin dos objectius clars: donar serveis als catalans i catalanes residents a l'exterior tant en el seu retorn quan s'escaigui com durant les seves estades a l'exterior; i contribuir a la projecció i acció exterior de Catalunya a través de l'acció coordinada amb les entitats establertes fora del país.

L'estratègia no és únicament, doncs, una consideració temporal ni un catàleg de serveis o accions que s'estan prestant, sinó que pretén, de forma transversal, **preveure aquelles accions que responguin a les inquietuds a la ciutadania a l'exterior, guanyar reputació i credibilitat internacional.**

Per definir l'estratègia s'han tingut en compte diversos **documents base i estudis que han servit per elaborar un diagnòstic i poder preveure i determinar accions i programes per a la ciutadania catalana a l'exterior**: l'anàlisi sobre l'estat de l'ensenyament de la llengua catalana a les comunitats catalanes de 2021, l'estudi extern realitzat el 2022 sobre la situació de les comunitats catalanes a l'exterior, l'estudi sobre la creació de la Comunitat Virtual de la Catalunya Exterior i l'estudi sobre els reptes i les oportunitats de la transformació digital per als casals catalans, que aborda l'àmbit de la modernització dels casals en base a les oportunitats de la tecnologia.

Finalment, l'Estratègia contempla un sistema de seguiment i d'indicadors que ha de permetre avaluar el grau d'eficàcia i d'impacte en el desplegament de les accions, així com ha de permetre identificar les variacions i/o modificacions a fer per tal d'anar assolint el compliment.

ESTRATÈGIA DE RETORN A CATALUNYA 2024-2026 – PLA DE SUPORT A L'EMIGRACIÓ DE RETORN

Actualment la Generalitat de Catalunya disposa de diversos programes i accions relacionades, directament o indirectament, amb el fet del retorn de les persones catalanes emigrades.

Al voltant de **mig milió de catalans viuen més enllà de les nostres fronteres físiques**, però en els darrers anys n'hi ha hagut un retorn considerable per diversos motius.

El Govern va aprovar el passat mes d'agost la posada en marxa d'un [Pla de Retorn](#) —el '**Pla de suport a l'emigració de retorn**'—, **adreçat als catalans que viuen a l'exterior i que volen o es plantegen tornar a Catalunya**, amb l'objectiu de posar a disposició totes les eines que té la Generalitat per facilitar aquest retorn, i també per fomentar el retorn de talent de professionals que es van veure obligats a marxar, molts d'ells després de la crisi econòmica del 2008. De fet, per primera vegades en dècades al nostre país, les xifres d'emigracions superaven l'any 2009 les d'immigracions, fet que no es va revertir fins a anys més tard.

La majoria de professionals eren joves de menys de 35 anys, amb una alta preparació acadèmica i bon coneixement d'idiomes, que triaven, com a llocs de destinació, països europeus i de l'Amèrica del Nord, principalment.

L'impuls d'aquest Pla, integrat en una estratègia més àmplia —l'Estratègia de retorn a Catalunya 2024-2026— vol fomentar el retorn d'aquests professionals **preveient tots els diferents supòsits i abastant tots els àmbits que afecten el fet emigratori i el retorn de talent**: des de l'habitatge fins a l'educació, passant per la integració laboral o els serveis de salut.

Elaboració i estructura

Per a l'elaboració del **Pla de suport a l'emigració de retorn** es va crear una **Comissió Interdepartamental**, presidida pel **Departament d'Acció Exterior i Unió Europea** en coordinació amb el Departament d'Igualtat i Feminismes, i formada, en el seu conjunt, per nou departaments més de la Generalitat: el Departament d'Empresa i Treball, Economia i Hisenda, Educació, Recerca i Universitats, Territori, Salut i Drets Socials.

El passat 30 d'octubre va tenir lloc la [primera reunió de la Comissió Interdepartamental per a l'Elaboració del Pla de Retorn de Catalunya](#), encapçalada per la consellera d'Acció Exterior i Unió Europea, **Meritxell Serret i Aleu**, amb l'objectiu d'**analitzar les necessitats dels catalans i catalanes residents a l'estranger que volen retornar, a curt i a mitjà termini**; analitzar la normativa vigent aplicable al retorn per part dels departaments i per àmbit competencial; coordinar la previsió d'accions i programes concrets per sectors estratègics; i fer el seguiment i l'avaluació del Pla, amb una anàlisi global i en profunditat de l'emigració de retorn i de les possibles accions que cal desenvolupar en aquest camp.

En paral·lel, el Govern també va posar en marxa una [campanya prèvia de testatge](#) entre els mesos d'octubre i novembre d'enguany per conèixer les necessitats i expectatives dels catalans residents a l'estranger per millorar els serveis que se'ls ofereix. Els participants van donar la seva opinió a través d'enquestes i entrevistes realitzades per professionals d'experiència ciutadana.

En base a les aportacions fetes per la ciutadania resident a l'exterior i el Consell de la Catalunya exterior, les propostes dels Departaments de la Generalitat i d'altres organismes, el Pla estableix 4 objectius estratègics que es despleguen en 14 eixos operatius.

1. Identificar la ciutadania catalana resident a l'exterior i les seves necessitats de serveis en l'àmbit general i en referència al retorn.

2. Facilitar l'accés a la informació a la ciutadania a l'exterior i el contacte entre els catalans i catalanes residents a l'exterior.
3. Orientar i facilitar mesures de suport per a la integració laboral i professional per facilitar el retorn voluntari a Catalunya
4. Orientar i facilitar mesures per a la integració social i personal per facilitar la incorporació de les persones i les seves famílies a la societat catalana

El Pla és un document "viu" que s'anirà perfeccionant en els plans temporals que es puguin anar desenvolupant.

Entre les **accions concretes a curt termini** que contempla el Pla adreçades a la **ciutadania resident a l'exterior** i a les **entitats**, hi ha **l'ensenyament de la llengua catalana a infants i adults**, la **creació d'un espai virtual que sigui un punt de referència únic per a les persones residents a l'exterior** o, en l'àmbit de les entitats, **establir un programa de beques per donar suport a les entitats l'any 2024**.

En els darrers mesos, però, s'han explicat mesures ja existents que busquen equiparar al màxim possible els serveis dels catalans residents a Catalunya amb els que resideixen a l'exterior, com ara l'accés a les colònies d'estiu per als infants, la targeta sanitària o el certificat idCAT, entre d'altres.

LA CATALUNYA EXTERIOR EN XIFRES

Actualment **hi ha aproximadament mig milió de catalans que resideixen fora** i hi ha **156 comunitats catalanes a l'exterior oficialment reconegudes pel Govern de la Generalitat**. D'aquestes, entre 95 i 100 estan actives.

La diàspora catalana és un element cabdal per millorar el coneixement i el reconeixement de Catalunya al món: amb la seva presència i tasca de difusió i promoció en diversos àmbits (cultural, social, econòmic, històric, acadèmic, etc.)

contribueix que el nostre país adquireixi reputació i credibilitat en els seus llocs o àrees d'establiment, ja que la seva integració social i professional permet una incidència sobre els seus camps d'actuació i relació, actuant, en definitiva, com a agents de diplomàcia civil i complementant l'acció exterior del Govern.

La concreció d'aquesta diàspora catalana és complexa i diversa; conformada per un grup heterogeni; persones d'origen català (nascudes a Catalunya), persones amb vincles catalans (per família, ascendents i descendents, o per matrimoni), persones nascudes a l'estranger que han residit a Catalunya en algun moment i mantenen un vincle malgrat no hi resideixin, o persones que tenen interès en Catalunya i la seva cultura malgrat no hi tinguin cap vincle directe.

Segons les dades a 1 de gener de 2023, les últimes publicades per l'Idescat, les persones residents a l'exterior que tenien com a adscripció un municipi de Catalunya eren **367.367**; d'aquestes, **un 63,68% són persones nascudes a l'estranger** (al mateix país de residència o a un altre); **un 3,79%, persones nascudes en altres províncies espanyoles i que tenen el municipi d'adscripció a Catalunya**, i **un 32,43%, persones nascudes a Catalunya**.

Una altra dada referent a la població resident a l'exterior és la segmentació per edats. **Entre les persones nascudes a Catalunya residents a l'exterior, en destaca la significativa representació dels menors de 19 anys i dels majors de 85 anys.**

Les darreres dades de persones retornades a Catalunya, del 2022, confirmen la tendència dels darrer anys, en què, **a partir del 2014, es registra un creixement progressiu**, que s'estabilitza, el 2017, **al voltant de les 10.000 persones**, amb l'excepció dels efectes de la pandèmia el 2020.

L'anomenada Catalunya exterior, doncs, respon a perfils heterogenis, tant de persones residents a l'exterior com també pel que fa a les entitats que al llarg de la història s'han constituït en els respectius llocs d'establiment.

EL CONSELL DE LA CATALUNYA EXTERIOR

El consell de la Catalunya Exterior, aprovat per decret el 2021, està integrat per representants de diferents àmbits de l'Administració de la Generalitat, de les comunitats catalanes a l'exterior i d'entitats i institucions que treballen a l'estranger.

És el mecanisme de consulta, assessorament i participació dels catalans i catalanes residents a l'exterior. El president de la Generalitat, **Pere Aragonès Garcia**, n'ostenta la presidència, mentre que la consellera d'Acció Exterior i Unió Europea, **Meritxell Serret i Aleu**, n'exerceix la vicepresidència.

L'objectiu del Consell és **regular el marc de relacions de la Generalitat, les seves institucions i la societat de Catalunya amb els catalans i les catalanes que resideixen a l'exterior i intensificar i facilitar l'atenció cap a aquest col·lectiu**. Es reuneix de manera ordinària **una vegada a l'any**, tot i que també es poden convocar reunions extraordinàries a petició de la presidència o d'un terç dels membres.

Les seves funcions són **assessorar el Govern sobre les línies generals, els objectius i les iniciatives específiques que desenvolupi en les seves relacions amb els catalans i les comunitats catalanes a l'exterior**; elaborar informes sobre l'estat, la situació i l'evolució de les relacions dels catalans i les comunitats a l'exterior amb Catalunya; fomentar les relacions mútues entre les comunitats els catalans a l'exterior, el Govern i les institucions del país, o proposar accions i programes relacionats amb les comunitats catalanes i els catalans a l'exterior, entre d'altres.

El Consell es compon d'**una presidència, una vicepresidència i 21 vocalies, amb representació de les comunitats catalanes a l'exterior, d'altres departaments de la Generalitat** amb activitat i projecció internacional, **d'entitats municipalistes, i d'altres organismes i institucions** que desenvolupen la seva tasca en l'àmbit de l'acció exterior.

El consell contempla la creació de comissions de treball per tractar qüestions específiques, com és el cas de la **comissió interdepartamental per a l'Elaboració del Pla de Retorn**, però també la Comissió del Registre de Catalans a l'Exterior, la Comissió del Model i de Suport a les Comunitats Catalanes a l'Exterior, la Comissió d'Educació, Llengua i Joventut o la Comissió de Processos Migratoris, entre d'altres.